

**Extract uyt de copye. Ick onderschreven gehoort hebbende
dat den professor Episcopus soude gheseyt hebben ...**

<https://hdl.handle.net/1874/14670>

Extract uyt de Copye.

Ick onderschreven gehoozt heb-
bende dat den Professoꝝ Episcopiꝝ soude ghe-
sept hebben zonder eenighe uytsonderinge/ dat
hy't was houdende int stuck der leere met de
niewwe Jesuiten / behalven tyrannpe ende su-
perstie / ben tot hem ghegaen / hem dit gherucht verclarende /
ende ick seyde dat ick het noch ghelooven noch seggen wilde /
ten waere ick van hem bekentnisse ende reden hadde. Hier
over bedanckte hy my zeer / ende sende : Ick hebbe met
sommige Mannen ghesproken / maer ick houde de Vrienden
vooꝝ redelicker / dan dat sy my sulckx nae gheven sullen. Ick
seyde dat ick de Mannen niet ghesproken hadde / maer soo hy
het begeerde / soude ick haer misschien connen bewilligen om
by hem te comen. Welck hy op my verzochte: Dan ick hield
aen om een cozt verhael te hebben van de woorzen die sy mit
malcanderen ghedadt hadden. Deen dede hy een cozt ver-
hael ende voechde daer by dat ooc om dese zake d'oude Jesui-
ten met den Dominicanen, diet me D. Gomaro, ende D. Festo
houden / hebben gheweest vooꝝ den stoel van Rome / tegen de
niewwe Jesuiten / daer wy't mede houdt: Maer de Paus heeft
se verzonden / seggende dat het gheen hoofstuck des gheloofs
en was / ende dat elck by mocht leeren ende disputeren sonder
verachtlinge

beraechtinge van anderen/tot dat de zake in een generael Con-
cilie soude overwogen worden. Waer op ick zeyde/het waer-
raet Lansbergi stelt eben in de sulcke termen/dat de puncten/
daer den heden d'achtschen twist om is/en zijn geen hoofstun-
ken der zalicheyt. Hy antwoorde:het is de waerheyt. So
ist (seyde ick) meer dan schande/ nadien daer gheen profijt oft
schade door comen en can/ ende datter gheen zalicheyt aen en
hangt/dat men sulcke moeyte maect. Hy zeyde: cunt ghy't
beteren?docter raet toe. Ick seyde dat hy ghestelt was in een
hooghe plaetse/ende raet ende daet conde geven/ ende dat sijn
raet over sulcx soude ghehoort werden. Waer (vraechde ick)
en heftmen met de lere die tot noch toe gheleert is gheweest
niet zalich connen worden?Hy antwoorde jae. Ick vraechde
of hy yemant hoger conde bzingen/ dan inden Hemel?Hy sey-
de neen. Soo ist dan (seyde ick) een groote onverstancichheit
dat ghy om een onprofytelijke zake sulcke moeyte maect.
Hy vraechde:wie heeft dese moeyte gemaect?ick seyde dat ick
het wel wiste:doch hy wist het oock wel. Hy seyde dat het by
ons coequam. 'Tis waer (seyd' ick) dat de trouwe Herders
altijt de schijt hebben/ dat de Wolff de schapen niet en ver-
scheurt:Dan wy sullen daer ober nu niet accorderen/want ick
en ben niet ghecomen om te disputeren/ maer alleen om af te
vraghen watter van het gheruchte was/ hy badt my dat ick
de Mannen soude willen by hem bzinghen.

Dit is d'eerste t'samen comste.

Ten tweden/sprack ick hem dat de Mannen gereet waren:
Hy seyde wel laet haer met u comen.

Ten derden/vonden wy hem in Dieters Kerck staende met
Ioannes Arnoldus,sijn huys-weert/ende eenen Zeelander. Wy
spraken hem aen/ende gingen met hem na sijn huys.'T huys
zijnde/quamen daer Stochius, en Coddeus, die als getuygen
Episcopijs souden wesen. Episcopijs begost de Mannen af te
vraghen.

braghen. Blaevöet seyde dat als hy laetmael nae de Predicatie die Episcopus ghedaen hadde / hem aengesproken hadden / eer't gheseyt wierdt / dat een zeeckere Predicatie van een Monick ghedaen ende het boeckken van Costerus de Jesuit / leer wel met sijn Predicatie over een quam : Waer op Episcopus gheseyt hadde / dat hy in Brabant ende Vlaenderen gheweest hadde / ende quam zeer wel over een met de Jesuiten: Waer op de Hannen gheseyt hadden / uyt ghenomen Tyrannye ende Superstitie. Dit zijn de woorden geweest seyde Maljaert Blaevoet, ende Arent Parmentier, slemde jaer. Doen seyde Episcopus, dat de Jesuiten waren vande waerheyt afgeballen / dat de Paus den Antechrist was / ende sy sijne Dienaers / dat sy dwaelden int stuck der leere / niet accorderende met de Reformatie / ende dat hy oversulcx met hen ghehandelt hadde / int stuck der Schizme daer sy grovelijck in dwaelden. De Hannen antwoorde dat hy't nochtans so bekend hadde. Stochius ende Coddeus seypden ja verstaende met exceptie. Episcopus seyde oock / dat men de exceptie daer op hadde hooren te verstaen. Ick seyde dat hysse hadde behoren te zegghe.

Doen begon Antonis hoedt eenighe redenen voor te werpen / overmits het schein gheeyndicht te zijn / ende vraechde of een Christen mensche de wedergeboorte kenuen conde ende daer van verzekert zijn. Episcopus en wilde niet disputeren / want (seyde hy) ghy en cont gheen mate noch methode houden van disputeren / ende noch meent ghy altoos dat ghy't ghewonnen hebt / wilt ghy ons gevoelen hebben leest de Conferentie. Blaevoet antwoorde uwe Conferentie is sonder slot ofte wal / ende vol knibbelinge. Antonis hoedt seyde / u Conferentie so veel redens alse heeft so veel teghenstrijdinge heeft sy / ende ick schame my dat sulcke heden haer voor leerars willen beroemen. Simeon de Bels antwoorde / u Conferentie sal u noch wel tegen t'hoofte springhen. ghy en behoeftse niet als een

pluyt op u. I. Goet te steken / sy sal met Gods hulpe noch wel
een dwypl werden. Doen seyde een uyt hem: ghy spreect na
dat ghy verstant hebt. Doen seyde een uyt den onsen: het
waer ons lief dat men tegens u. I. niet en behoefde te handelē/
ghy behoort u. I. te laten ghenoeghen met de Reformatie.
Episcopus seyde ick passe op u. I. Reformatie niet. Ick trock
hem by sijn Mantel ende seyde: Hoe Professor en past ghy op
onse reformatie niet? ghy beroemt u nochtans een leeraer der
ghereformeerde Kercken te zijn. Doen seyde een ander uyt
den onsen: wy hebben ons Vaderlant verlaten om de schade-
lijke Leere des Pausdoms ende der Jesuiten. Hy seyde
gantsch hebich ghy mocht u beter bedacht hebben. Doen
sprack een uyt den onsen: laet ons gaen; ghy weet wat wy ge-
laden hebben / hier en is doch geen nijt te haelen. Om te bes-
luypen seyde Simeon de Bels, ick wiste zeer wel dat hier niet
veel profijts te halen was / dan dit is de meninghe D Professoris,
dat hy't met de nieuwe Jesuiten hout int stuck vande predesti-
natie ende aenleuen van dien. Hy seyde ja / ende liever heb
ickt dat ghy't duplent secht dan hondert / segt het by / legt het
by voort. Ick seyde houdt ghy't met de nieuwe Jesuiten in
dese stucken soo houdt ghy't in alles / want byen wille / recht-
veerdichmakinghe / eygen wercken ende verdienst / hebben by
haer op desen gront plaetse / ende soo wordt de grooten schot-
deure tot het Pausdom open gedaen / ende onder desen langen
mantel schuypt het alles. De oorzaken van dit alles is dat
D. Professoris met sijn aenleue / de Wet en t' Euangelium niet
onderscheyden. Episcopus seyde: alle menschen condē de leere
ende ghenade aennemen / wanneer sy't hooren / indien sy wil-
den. Ick seyde neen / want hoe souden alle menschen t' Euan-
gelium / sy en kennen haer eyghen conditie niet / noch sy en ver-
staen de Wet niet. Episcopus seyde: De Apostel Rom. 1. seyt
dat de Heydenen den inhoudt des Wets wisten. Ick seyde
tot

tot obertuyginge/maer niet ter zalicheyt / ende hadden derhalven van noden meerder genaden/zouden sy verder comen. Hy seyde/ hadden sy't waer genomen. Ick seyde dat sy verblinde / doof/ ende doot waren. Doen bracht hy Paulum voort. Ick soude de wet niet bekent hebben hadde de wet niet geleyt ghy en sult niet begeeren. Ick seyde dat tusschen Paulum en een Heydē eē groot onderscheyt was/ hoewel sy beyde onherboren waren:maer Paulum (seyde ick) handelt aldaer int 7. Capittel Kom niet vande kennisse der Joden voor de wedergeboorte / maer van hen ende alle wedergeborenen die dan eerst verstaen wat de Wet vereyscht als hen t' hert gheopent is. Hy seyde dat Paulus sprack van hem ofte van anderen/doch onherboren zijnde. Ick seyde dat moete bewesen zijn. In somma hy en wilde niet meer met Ambachtlieden te doen hebben/ hy wilde met gheleerde handelen. Wy seydē dat wy hem goet ghenoech waren / de geleerden hadden wat anders te doen. Dit is de somma. De Coppe was onderteekent.

Wat dit inden gront ende substantie de waerheyt is in allen graden gantsch / hebbe ick Simon de Bels, onderteekende bevelticht ende met de bygewesene naederhant voorgelesen/ende sy belyden met my dic de waerheyt te zijn.

By my Maeljaert Blaevoet.

By my Antonis vander Hoede.